



Szerkesztőség és kiadóhivatal  
**Budapest, V., Koháry-utca 4.**  
 Telefon Lipót 974—24.  
 A budapesti unitárius egyházközség  
 hivatalos lapja.

Alapította  
**JÓZAN MIKLÓS**  
 Főszerkesztő  
**BARABÁS ISTVÁN**

Megjelenik kéthetenként  
**Előfizetési ára**  
**egy évre . . . . . 4 pengő**  
 Az előfizetési díjak a lelkeszi hivatal  
 címére küldendők.

## HIVATALOS RÉSZ

Sz. 454—1929

### Meghívó

A budapesti unitárius egyházközség Kebli Tanácsa őszi rendes ülését 1929. szeptember 9-én (hétfőn) d. u. 5 órakor a tanácsteremben tartja. Erre a Kebli Tanács 42 tagját szeretettel meghívjuk.  
 Budapest, 1929. augusztus 23.

DR. KOZMA JENŐ  
 gondnok

JÓZAN MIKLÓS  
 lelkesz

### Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítés.
3. Elnökileg elintézett ügyek.
4. Folyó ügyek.
5. Árajánlatok a lelkeszi lakások átalakítási munkáira.
6. Kéry András kérvénye lakbér-csökkentés iránt.
7. Gazdasági Bizottság jelentése.
8. Szórványbizottság jelentése.
9. Hit- és Nevelésügyi Bizottság jelentése.
10. Időközben beérkező tárgyak.
11. Indítványok.

a) Gazdasági Bizottság megalakul: IX. 5. (csütörtök) d. u. 5 órakor.

b) Szórványbizottság megalakul: IX. 6. (péntek) d. u. 5 órakor.

c) Hit- és Nevelésügyi Bizottság megalakul: IX. 7. (szombat) d. u. 5 órakor.

NB! Dátumokat illető atyánkfiai jegyezzék elő a naptárunkban, mert külön meghívót nem küldünk!

### Tanév elején

ifjuságunk ismét összegyűl templomunkban, s kéri Isten segédelmét egy új esztendő munkájára. Kéri, hogy a Világosság szent Átyja világosítsa meg elméjüket, szentelje meg szívüket, acélozza meg akaratukat, hogy a rájuk váró munkát becsülettel elvégezhessék.

A szülők számára mindig kedves látvány gyermekük összeseregése, de kétszeresen kedves a szeptember elseje, hisz ilyenkor érzik igazán, hogy van miért dolgozni, van miért élni, mert ime gyermekük egy esztendővel ismét idősebb, egy esztendővel ismét okosabb lett.

De bármily nagy legyen is a szülői öröm, kétségtelen, hogy ezekben a nehéz időkben,



derős szülői homlokokon felhők is mutatkoznak. A mindennapi élet gondbarázdái mellé új barázdák huzódnak: mert drága a könyv, a tandíj, a füzet, a ceruza és a többi. A fővárosi statisztikák szomorúan beszélnek róla, hogy az iskolák néptelenednek a súlyos terhek miatt. Hála Istennek székesfővárosunk vezetősége mindent megtesz, hogy a szülők terhein tőle telhetőleg könnyítsen. S jól is van ez így. Mert iskola nélkül — legalább is a négy középiskola elvégzése nélkül ugyan mi lehet egy fővárosi gyermekből? Érti ezt minden szülő, s ezért ilyenkor a tanév elején a gondok sötét angyalával minden édesapa és édesanya birokra indul. A nagy harcban nem maradhatnak egyedül, nem hagyhatják abba a birkozást, míg meg nem áldja őket gyermekeik hálás áldó tekintete. Ott vagyunk minden szülő mellett s a Gyermekkel együtt kérjük: segíts rajtunk s a Gyermekkel együtt ígérjük: segítünk rajtad!

## A hitoktatást

szept. 9-én hétfőn délután kezdjük meg az alább felsorolt csoportokban. Minden tanuló a lakásához legközelebb eső csoportban tartozik jelentkezni. Évmegnyitó Istentisztelet szept. 8-án, vasárnap d. e. 11 órakor lesz.

Hitoktatási csoportok a következők:

- Hétfő:** D. u.  $1/23$ — $1/26$ -ig Aréna-út 25. Polg. leányiskola. D. u. 3—5-ig VIII. Dugonics-u. Elemi iskola.  
D. u. 2—4-ig Kispest. Hungária-út 2. sz. Elemi iskola.  
D. u.  $1/25$ —6-ig. Pestszentlőrinci Wlasich-u. Elemi iskola.
- Kedd:** D. u.  $1/23$ — $1/26$ -ig I. Attila-u. 1. Főgimn.  
D. u.  $1/23$ —4-ig. I. Váli-úti Elemi iskola.  
D. u. 5—6-ig III. Öröm-u. Elemi iskola.
- Szerda:** D. u.  $1/23$ — $1/26$ -ig II. Medve-u. 5. Polg. isk.  
D. u. 3—4-ig Rákospalota, Dobó-u. 4. sz. Polgári iskola.
- Csütörtök:** D. u.  $1/23$ — $1/26$ -ig. VII. Barcsai-u. Főgimn.  
D. u. 3—5-ig X., Százados-út. Polgári leányiskola
- Péntek:** D. u.  $1/23$ — $1/26$ -ig. VIII. Üllői-út 54. Polg. iskola.  
D. u. 2—3-ig IX. Gyáli-u. Elemi iskola.  
D. u. 4—6-ig. Pesterzsébet. Erzsébet-út Elemi iskola.
- Szombat:** D. u. 2—5-ig. V. Szemere-u. Elemi isk.  
D. u. 3—5-ig. VI. Gömb-u. Elemi iskola.  
D. u. 5—6-ig. V. Markó-u. Berzsényi D. Főgimnázium,  
D. u. 5—7-ig. Koháry-u. 4. Egyházi Tanács-terem.

## Dávid Ferenc Emléktábla.

Ennek az esztendőnek első napjaiban lapunkban felhívást tettünk közzé, amelyben az unitárius társadalomhoz fordultunk, hogy adjuk össze félretett néhány fillérünket s állítsunk emléktáblát Dávid Ferencnek a Koháry utcai székházunk falában. Tettük pedig ezt azért, mert elszakíthatatlan kötelékek fűzik a mi vallásunkat a nagy reformátor emlékéhez, de még inkább azért, mert az ő vértanúságáért legalább a hála köbe vésett szavaival akartunk köszönetet mondani megdicsőült szellemének.

Azóta már több alkalommal irtunk cikket erről a tárgyról lapunkba. Megállapítottuk, hogy az egyszerű jó magyar unitárius szivek meg is mozdultak akkor, mikor az egyetlen magyar egyházalapító emlékéről van szó. Ezt mi a megindultság érzésével közöltük és nyugtáztuk is hireink közt. Azonban most már — nyolc hónappal első cikkünk megjelenése óta — bizonyos keserűséget is érzünk szivünkbe összegyűlve. Mert az eddig adakozók névsorát végig nézve, azt a megállapítást tettük, hogy még mindig sokan, de nagyon sokan hiányoznak a névsorból s ilyenkor azt kérjük magunkban: hát a történelmi nevek többé nem jó csengésűek a történelmi nevek előtt. Hát a nagy magyarok emléke többé nem érték a székelvények, a magyarok előtt?

Fáj, hogy ezeket a sorokat le kellett írni, de nem tehetünk egyebet. Mert igaz, hogy az egyszerű szivek filléreiből már 156 pengő 77 fillér gyűlt össze a márványtábla aranyánál értékesebb betűire, de hol vannak azok, akiknek Isten adott, s akiknek az előbbiekkal arányban, pengőkkel kellett volna áldozni az emlékezeti oltáron.

Egyik vasárnap egy egyszerű, sokgyermekes asszony jött a lelkészi hivatalba, zsebkezdőjéből 3 pengő 50 fillért vett elő s azt mondta: nagyon nehezen keressük, ne tessék haragudni, nem hozhattam többet. Oh én arany szívű asszonyom, hozzád hasonlóval még nem találkoztam. A bibliabeli öregasszony két fillérjének emléke szoritott össze a szivemet s ezt gondoltam magamba: a te meleg, szerető szived megtört, jó öreg, bizonyosan benne lesz abban a hideg márványban.

Már csak két hónap választ el bennünket a Dávid Ferenc ünnepségektől s itt állunk tanácstalannul, azt se tudjuk, mihez kezdünk. Hát hagyjuk el az emléktábla állítást? Hát legyünk kevesebbek ezzel az illúzióval is. Hát ne higgyünk, igazán ne higgyünk abban, hogy Isten prófétai szívet adott a mi maroknyi népünknek? Nem, ezt nem akarjuk hinni!



## Arcképek

I.

### Dávid Ferencről

A kornak egyik legérdekesebb, sőt egyik legkiválóbb embere Dávid Ferenc volt. A magyar reformátorok közt nincs egy sem, akit hozzá fogni lehetne. Buzgó, nemes szív, tele jámborsággal, szeretettel, az igazság keresésében határtalan vágy és odaadás, tiszta, a század salkjától ment szabadelvűség és türelem, hatalmas tanulmány és erős dialektika, fényes szónoki tehetség, ugyszólván a lángész adományával egyesülve, mindez dicsőséget áraszt élete küzdelmére. A reformáció alapeszméjének majdnem a tökéletességig fokozódása és megtestesülése pályájában, az eredetiség, melyel társai között egyedül diszeskedett, a mártirhalál koszoruja, mely homlokát övezi, a nagy reformátorokhoz teszik hasonlónak. Korának ugyszólván hajnalán születve, átélte annak külső és belső forrongásait és a század törekvései lelkében érték el fejlődésük legmagasabb fokát. Érezte az új eszme varázserejét, s teljes szívvvel csatlakozott hozzá és ment tovább, amerre a génius, az elv ragadta, a nagy szellemek vaskövetkezettségével, nem törődve akadállyal, nem állva meg a fele uton és nem rettenve vissza a következmények visszariasztó nagyságától. Mint katolikus pap kezdette pályáját, mint lutheránus, majd kálvinista folytatta és mint szélső unitárius fejezte be, oly műveket hagyva hátra, melyek diszére válnak nevének és századának.

(Dr. Horváth Cyrill: A régi magyar irodalom története 230 l.)

II.

A harcok zürzavarából így bontakozott ki az új rendszer, a reformáció racionalizmusa. Másfélezer év eszméit tagadták meg, ölték ki lelkükből, hogy tiszta, elfogulatlan szemmel értsék az irás szavát, beleélhessék magukat és újjászülessenek az apostoli kor szellemében. És amikor mind ezt megtették, ott állanak előttünk kezökben könyveikkel, szájokban az igével, amelyben alig van titokzatos, az értelemnek meg magyarázhatatlan. Magok is elrettennek, megdöbbennek az eredménytől. Az Isten Fiát nagy emberré, de végre is emberré tették. Nincs más menekvés: vagy megengedni, hogy — mivel a Fiuban az Atya istenségének teljessége munkál — a Fiu az Atyjával istenségére nézve egy, vagy kimondani a nyíltan ki nem mondottat, az utolsó nagy szót, amely kimondóját a halálba, vértanuságba viszi, oda kiáltani az emberiség millióinak: bálványozók vagytok, szívetek legfőbbesőbb ideálja, reményetek kútforrása, imádástoknak tárgya: üres ábránd; istenetek hozzátok hasonló teremtmény:

mert imádással egyedül az Atyának tartozunk... És Dávid kimondja ezt a szót, mely társait megdöbbenti, a reakciónak mely a Báthory-házzal uralkodóvá lön, fegyvert adott kezébe. Elmegy érette a börtönbe, a halálba. Láncainak zörgése közt, a börtön homályában, szemem már az enyészet ujja: diadalról álmodik és rajongó lélekkel írja a szomorú, rideg falakra végső vallomását: „A pápák kardja, mennykövei, a kereszt és halál képe, — semmi hatalom nem fogja az igazságot feltartóztatni. Azt irtam, amit éreztem és amit érzek, bizó lélekkel, igazán hirdetem; meg vagyok győződve, hogy veszem után a hamis igehirdetők tanai össze fognak omlani.”

Ezzel a kiáltással zárul a nagy küzdelem, amelynek fenkölt apostolánál senki a szabadságot, a szellemjogát több meggyőződéssel nem hirdette és amelynek szebb napjai némi türelem és a meggyőzés ünnepei voltak. Dogmái, amelyért annyi veríték folyt, lehetnek igazak vagy hamisak. A szellem fénye, amely őket létrehozni segített, a kritika ereje, amelyet kinyilatkoztattak, messze távolból látszik előre villani, mint a csillagok sugara és a jövővel rokon. Kolozsvár fellendült a küzdelemben, szász polgárságot magyarrá változtatta és a szellemi munkásság, az irodalom terén mint derék központ magasodott ki Erdély hegyei fölött. Ez mindennél inkább a dévai börtön rabjának érdeme és dicsősége volt és csak másodsorban azoké, akik hatalmas geniejét megértették, nehéz munkájában támogatására siettek: irótársaié.

(Dr. Horváth Cirill: A régi magyar irodalom története: 246—248. l.)

## HIREK

### Házasságukra Isten áldását kérték:

Dr. Csegezy Géza egyet. tanársegéd (unit.) és Szabó Sára (unit.)  
 Ürmössy István magántisztviselő (unit.) és Tóth Györgyi (róm. kath.)  
 Rezutsek Béla honvédfőhadnagy (róm. kath.) és Uxa Alice (róm. kath.)  
 vitéz Benke József alezredes (róm. kath.) és Mózsá Melania (róm. kath.)  
 Anghi Csaba Geyza egyet. tanársegéd [ref.] és Sámí Magda [unit.]  
 Székely Domokos csendőrtiszt helyettes [unit.] és Varga Katalin [unit.]  
 Galubovics Lajos altanácsnok [róm. kath.] és Horváth Ágota [róm. kath.]  
 Verner Ede honvédszázados [róm. kath.] és Dörnyei Jolán [róm. kath.]  
 Bata János villamos kalauz [róm. kath.] és Boros Julianna [unit.]  
 Istennek áldása legyen házassági szövetségükön!

### Halottaink:

özv. Pessi Jánosné sz. Sigmond Karolin 66. éves korában (Farkasrét)  
 Gál Zoltán IVa gimnáziumi tanuló 13 éves korában (Kerepesi)  
 Tóth Józsefné sz. Kapusi Veronika 58 éves korában (Rákos)  
 Irsay Ignác ny. MÁV. igazgató 80 éves korában (Kerepesi) az örök hazába költöztek.

Nyugodjanak békességben!



— Imakönyvek, iratok, bibliák kaphatók a lelkeszi hivatalban.

— Egy imakönyvet a nyár folyamán valaki a templomban hagyott. Igazolt tulajdonosa átveheti a lelkeszi irodán.

KEBLI TANÁCS ülés lesz szeptember 9.-én hétfőn délután 5 órakor a templomban. Ezt megelőzőleg, szeptember 5.-én, csütörtökön d. u. 5 órakor a Gazdasági Bizottság, szeptember 6.-án, pénteken délután 5 órakor a Szórvány Bizottság, szeptember 7.-én d. u. 5 órakor a Hitéleti és Nevelésügyi Bizottság tart ülést. A meghívót lapunk címlapján közöljük.

Dr. HÉDERVÁRY HUGÓ kebli tanácsos afai súlyos operáción ment keresztül, de Isten segítségével túl van már a veszélyen.

DEBRECENBEN szeptember 1.-én délelőtt 10 órakor Istentisztelet a Hatvan utcai templomban s utána az újonnan épült tanyaház felszentelése. Szolgálatot végzi Dr. Csiki Gábor missziói lelkész.

GÁL ZOLTÁN a Kölcsey Ferenc reálgymnázium IV. o. tanulója július 23.-án Marosvásárhelyen váratlanul elhunyt. Vizsgái végeztével, ment le szüleivel Szentgericére, hogy azután az édes erdélyi anyaföldön játszódásai közül ragadja el az Ur angyala. Jeles tanuló volt, a szülők rajongása, a tanárok szeretete vette körül. A hittanórán úgy senkisé is énekelte az éneket: „Hozzád megyek Uram, hozzád közel”. Az ének szavait beváltotta. Szép hangját többé nem halljuk, már csak az angyalok gyöngyözködnek benne. Az Ur kegyelme vigasztalja meg a jó szülőket és nagyszülőket.

AZ ELSŐ ŐSZI RÁDIÓ-ISTENTISZTELET szeptember 29.-én lesz délelőtt 11 órakor a Koháry utcai templomban. Prédikál Józán Miklós püspöki vikárius. Utána őszi hálaadó Urvacsoza osztás.

PERCELNÉ KOZMA FLÓRA LEÁNYEGYESÜLET szeptember 8.-án vasárnap délután fél 4 órakor tartja első rendes összejövetelét a Tanásteremben. Felhívjuk leányainkat, hogy valamennyien jelenjenek meg e fontos találkozásra, mivel az egész őszi és téli program megbeszéléséről van szó.

AZ ORSZÁGOS PROTESTÁNS SAJTÓSZÖVETSÉG megkezdte működését. A három evangélikus, reformátusok és unitáriusok egyházi és világi vezetői felismerték, hogy az egyre jobban támadott magyar Protestantizmust csak úgy védelmezhetik meg, ha testvéri szeretetben egyesülten építik ki a modern időknek megfelelő védelmi szervezeteket. A protestantizmus védelmében a legfontosabb szerep a sajtóé. Ezért alapították meg a magyar protestantizmus vezérei — az élén dr. Baltazár Dezső és dr. Raffay Sándor, valamint Józán Miklós unit. püspöki vikárius püspökökkel — az Országos Protestáns Sajtószövetséget, mely most az egész országban megkezdte működését. — „Oly hatalmas ez a munkaprogram, hogy egyetlenegy protestáns lelket sem nélkülözhet” — írja Kapi Béla püspök a Sajtószövetségről. Mi joggal hisszük, hogy a magyar protestáns társadalom méltó lesz nagy ősei emlékéhez s szegények és gazdagok lelkiismeretükkel számot vetve egyaránt megtalálják a Protestáns Sajtószövetség szolgálatában való elhelyezkedésüket.

A DÁVID FERENC FILLÉR ALAPRA újlag adakoztak: Dr. Gáspár Mózes 400 fillér. Burján Ferenc

370 fillér, Dérzsi Zsuzsanna 400 fill. Dr. Májay Ferenc (Kaposvár) 365 fillér, Dr. Kelemen Béla (Debrecen) 400 fill. Fodor Béla 500 fill. Osváth Albert 400 fill. Dr. Hosszú Zoltán 365 fill, Husszú Kálmán 365 fill, Deák Lajos 500 fill, Fröhlich Mária 400 fill, András Mózes 365 fill, Csáka János (Pestújhely) 400 fill, Hueber Vilma (Rétszilas) 1000 fill, Perczel Nővérek (Baracska) 500 fill, József Dezső (Gyula) 365 fill, Bartha Páma 365 fill, Nemes Nagy Sándor 365 fill. A gyűjtés eddigi eredménye 88.423 fillér.

A DÁVID FERENC EMLÉKTÁBLÁRA újabb adakoztak: Felsőbüki dr. Nagy Béla 10.— P, Horváth Jánosné 3.50 P, Csáka János 1.— P. Eddigi gyűjtésünk eredménye 156.77 pengő.

JÓZAN MIKLÓS vikárius úr augusztus 18-án szabadságáról visszaérkezett s átvette hivatala vezetését.

Dr. CSIKI GÁBOR missziói lelkész augusztus 6.-án amerikai körutjáról hazaérkezett. A keleti pályaudvaron az egyházközség elnöksége, a Nőszövetség vezetősége és az ifjuság fogadták.

ÉRDEKES VENDÉGE volt augusztus 1-én egyházközségünknek Rev. Rosalind Lee személyében. Miss Lee ugyanis sokáig volt egy angol unitárius gyülekezet lelkésze, jelenleg pedig a Nőszövetség főtitkára. Rev R. Lee azután Erdélybe utazott s hosszabb körutat tett egyházközségeinkben.

HARMINC UNITÁRIUS GYERMEK érkezett haza július 31-én a Balatonszabadiban lévő Zsófia gyermekszanatóriumból. Mindnyájan jó egészségben, barnán lesülve, vidám kedvvel. A szülők s az egyházközség küldetlei nagy örömmel fogadták őket. A szanatóriumban való tartózkodásuk alatt Istentiszteletet tartott számukra Józán Miklós vikárius úr és Jancsi László hitokt. lelkész.

ESKÜVŐ. Sámi Magdát, néhai Ferenc József püspökünk unokáját feleségül vette Anghi Csaba Geyza közg. egyet. tanársegéd. Az esketést Józán Miklós püspök helynök végezte. A leány részéről Dr. Ferencz József kolozsvári ügyvéd volt a tanu.

A MAGYAR CSERKÉSZEK diadalairól érkeznek a hívek messi Angolhonból. Maga a londoni lord-mayor fogadta őket. Örömmel jegyezzük fel, hogy egy unitárius cserkész is volt közöttük: Égeni Attila személyében. Ők jó munkát végeztek, kiáltsuk mi is: huj, huj, hajrá!

AUGUSZTUS 22-25 közt a világban élő minden magyarok kongresszust tartanak Budapesten. Legyenek üdvözölve az édes atyai hajlékban.

A DEBRECENI ORSZÁGOS DALOSVERSENY alkalmából a makói dalárda énekelt a Hatvan utcai, debreceni templomunkban. Az isteni szolgálatot Józán Miklós püspöki vikárius végezte.

ŐSZI HÁLAADÓ ISTENTISZTELETÜNK szeptember 29.-én lesz. Az urí szent vacsora jegyei ez alkalommal kiosztatnak. Készüljünk rá megfelelő lelki érzelmekkel.

ISKOLAI ÉVMEGNYITÓ ISTENTISZTELET szeptember 8.-án vasárnap délelőtt 11 órakor lesz. A tanulók számára a megjelenés kötelező. A vallásoktatás kezdete szept. 9.-én hétfőn. A vallástani csoportok helyét lapunk másik helyén közöljük.